

je posredovanju dr. Hohnja, a v zadnji suši zgodilo isto. Ministru je pismeno obljubilo, ali navodil davčnim uradom v smislu svojih obljub ni dalo. To je najbolj žalosten pojav v naši državni upravi. Kdo naj ima zaupanje in spoštovanje, če se na ta način način?

#### Kje je rešitev?

Od notranjih neprilic, nedlog, težav, krivic in nedostatkov je samo en izhod: dajte Srbu, da bo na svoji zemlji s svojim po svoje gospodaril — dajte Vojvodincu in Hrvatcu isto, da je seveda isto Sloveniji! Ali gospodariti ne smejo imenovani in usiljeni ljudje — uradniki, temveč od ljudstva samega izvoljeni! Z drugimi besedami: sedanja centralistična ustava in uprava ki stoji na odvisnem uradništvu je popolnoma za nič. Reši nas in okrepi našo državo edino avtonomija in samouprava v tem smislu, da bo ljudstvo v pokrajinah po izvoljenih zastopnikih delalo postavbe ter samo odločevalo, kje in kam ter kdaj se uporabi to, kar ono plačuje po pravici — kdor trpi, naj tudi odločuje in govori. Kdor noče sovražstva med Srbi, Hrvati in Slovenci, kdor hoče resnično močno državo, kdor hoče iz svojih težav in se hoče otresti bremen, ki ga gospodarsko dusijo in kmalu zadušijo, ta mora biti vsak za avtonomijo in samoupravo, kjer bo ljudstvo res imelo odločilno besedo. Ono samo bo sam svoj gospodar! Da se pa to zgodi, moramo zavreči vse, ki so nam — prinesli centralizem in korupcijo!

Lepo je voščilo, še lepše je darilo in gor nam prinese v dar rešitev od vsega zla, ki sem ga le deloma opisal in označil, bo naš dobrotnik za telesni blagor. Naši liberalci in naši socialni demokrati pa dopovedujejo čisto ljudstvu, da si bo ustvarilo raj na zemlji, ako bo zapodilo "farje", podrla cerkve in altare in ž njimi vred napetši in najsvetlejši altar v svojem srcu: ljubezen do bližnjega in opomin jajočo vest. Na sami sili in sovražstvu bodisi naroda proti narodu, ali stanu proti stanu, dobrega socialnega reda zgradili ne bomo. Od gonje proti cerkvi in duhovništvu ne bo sit in oblečen niti en človek več. Pravi socialisti in pravi kristjani smo šele, ako se pri vsaki stvari sami vprašamo: smo mi to s svojim delom zaslužili in imamo tudi naš bližnji to, kar mi zahtevamo? Ko bomo tako ravnali, bo postal tudi meso oni večnolepi angeljski spev za božično noč: "Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!" Vi bralci pa čitajte in premišlujte, ako sem zapisal kaj napačnega. To je moj božični pozdrav!

### Zmanjšanje števila vojaštva in skrajšanje vojaške službe.

Pretekli teden je bila v finančnem odboru zakonodavne skupščine v Belgradu razprava o številu vojaštva, ki je pod orožjem, in o času, koliko naj traja izvežba vojakov. Na povabilo g. predsednika finančnega odbora je prišel k seji vojni minister general Žerčević. Sporočena mu želja, naj se ka-

der stalnega vojaštva zmanjša in čas vojaške službe skrajša, je vojnemu ministru dala povod, da se je potrudil dokazati, kako je eno in drugo: zmanjšanje kadra in skrajšanje vojaške službe, nemogoče.

V imenu Slovenske in hrv. ljudske stranke je vojnemu ministru ogorčeno poročal, da od vojnega ministra navedeni razlogi ne držijo. Da je dolgo vojaško vežbanje nepotrebno, je dokazala svetovna vojna, katero so dojevali ne vojniki z dolgotrajno vojaško izvežbo marveč mladeniči in možje, ki so se vežbali samo nekaj tednov. Čim dalje traja to vežbovanje, tembolj gineva zanimanje za stvari, katerim se pameten človek priuči v kratkem času, tem večja pa je tudi gospodarska škoda, ker se mlad človek predolg časa odteguje gospodarskemu delu.

Kar se dostaja od vojnega ministra navedenega razloga, da je večje število po orožjem stoječega vojaštva potrebno za to, da se dosedaj vedno še nerešena vprašanja o naših državnih mejah za našo državo ugodno rešijo, je izkustvo dokazalo, da se vprašanja državnih mej ne rešujejo z orožjem, marveč s pametno zunanjo politiko. Naše vojaštvo, fako je izvajal poslanec dr. Hohnjec, je zasedlo Koroško, zasedlo Bajski trikot (na nekdanjem južnem Ogrskem), zasedlo obsežne dele Albanije, toda iz vseh teh pokrajin nas je pregnalo povelje evropskih velevladi, ki so določile državno razmejitev po svoji volji brez ozira na vojaško zasedbo. Zemlja pa so dobili drugi. Zeleti bi bilo, da bi vodilji naše zunanje politike bili sposobnejši, pa bi naše državne meje takle tam, kjer so meje slovenske, hrvatske ter srbske zemlje.

Pri vprašanju o številu vojaštva, ne treba tudi jemati v obzir, da gre sedaj po kulturnem (izobraženem) svetu močnega želja, da se države razorožijo. Temu namenu služi zborovanje, ki se ta čas vrši v Washingtonu v Ameriki in ki hoče, da se vsepovodni zmanjša število oborožene sile na kolikor najmanjšo mero. V Washingtonu ne gre samo za omejitev oboroženja na morju, pri čemer pridejo v glavnem v poštev Japonska, Anglija in Zedinjene države Severne Amerike, marveč tudi za razorožitev na kopnem, zlasti še v Evropi. Prej evropske države ne bodo zmanjšale svojega ogromnega primanjkljaja v proračunu, dokler ne zmanjšajo ogromnih postavk proračuna za vojaško upravo. Ako se je Francija protivila zmanjšanju svoje oborožene vojaške sile, je to iz tega razloga, ker njeni računi z Nemčijo še niso dovršeni. Ni treba, da bi zgled Francije za naše skromne razmere bil merodajen.

Ni tudi istina, da bi vojaška pripravljenost bila najboljša jamstvo za mir. Stari Rimljani so sicer imeli pregovor: Če hočeš mir, bodi pripravljen za vojno. Ta prislovica ima, kakor sploh vse take rečenice, samo deino veljavo. Pred svetovno vojno so bile evropske države oborožene do zov, in kaj je bila posledica? Ne mir, marveč vojna. Najboljše jamstvo za mir je v tem, da se vprašanja, ki so sporna

med narodi, rešujejo po načelu pravice. Noben drug sporazum nima trajne veljave.

Poslanec dr. Hohnjec je tudi opozoril na slabo stanje naših državnih financ, ki nujno zahteva zmanjšanje števila oboroženega vojaštva in skrajšanje vežbene dobe. To bo tudi v veliko korist domačega in narodnega gospodarstva. Končno je opozoril vojnega ministra na velike pritožbe, ki jih dviga naše slovensko obmejno ljudstvo zoper Wranglovce v obmejni straži. Ti vojaki ne razumejo jezika našega prebivalstva in to je vzrok, da naši ljudje po nedolžnem zapadejo velikim in občutnim kaznim, ker ne razumejo, česa jih ti tuji možje vprašajo in kaj od njih zahtevajo. Ti tuji možje sa tako obnašajo proti našemu ljudstvu, zlasti proti ženskem spolu da je vsled tega ljudska nevolja dosegla opasno višino. Ti ljudje se cenijo kot protiboljševiški bojovníki, med njimi pa je veliko takih, ki se obnašajo čisto boljševiško.

Po izvajanjih našega poslanca in drugih poslancev je finančni odbor sklenil, da predloži vladi in zahteva od nje, da se število oboroženega vojaštva zmanjša in trajanje vojaške službe skrajša.

### Delo naših poslancev za revnejše sloje.

Sedaj, ko je še vlada vedno v ostavi, ne zboruje parlament, pač pa zakonodajni odbor. V tem odboru so dosegli zadnje dni poslanci našega Jugoslovanskega kluba ravno v prid ubožnejših ljudskih slojev lepe in omenke vredne uspehe.

Po mestih tlači naše delavske mase najbolj stanovanjska beda. Ubogi delavec se še vedno mora potikati s svojo družino po kleteh, na mrzlih — podstreslih ali pa celo v nezakurjenih železniških vagonih. O stanovanjski bedi cele naše kraljevine je razpravljala zakonodajni odbor in sprejel zakonski predlog poslanca Jugoslovanskega kluba dr. Gosarja. Po tem novem stanovanjskem zakonu, ki je glavno delo in uspeh naših poslancev, se morajo vsa podjetja bank, zavarovalne družbe, industrijska in trgovska podjetja, ki niso nastanjena v svojih lastnih hišah, se iz teh izseliti tekom dveh let in si postaviti lastne zgradbe. Vsled te nove naredbe bodo pristajeni milijonarji, da zidajo in bo prišlo delavstvo do strehe.

Nadalje spravlja draginja revnejše sloje že do obupa. Človek, ki se danes ne valja v tisočakih, si težko kaj kupi vsled od dne do dne se dvigajoče draginje. Od rastoče draginje imajo vedno večje dobičke trgovci, ki služijo pri blagu bogzna kako visoke procentne Vočigled odiranju revnejših slojev od strani brezvestnih trgovcev so predlagali naši poslanci v zakonodajnem odboru, da ne sme čisti dobiček trgovcev presegati 25%. Predlog naših poslancev je bil sprejet.

Posledice letošnje slabe letine bomo čutili sedaj po zimi in v spomladi po celi kraljevini.

Naši poslanci so se spopadli v zakonodajnem odboru tudi na obojestrani, ki so prizadeji vsled slabe letine. Naš Jugoslovanski klub je predložil odbor predlog, da mora država v onih okrajih, kjer bo primanjkovalo prehrane, osnovati državne prodajnice za čas slabe letine. Tudi ta predlog naših poslancev je bil sprejet.

O samostojnih poslancih pa nič ni slišati, da bi se kje potegnili na najvišjem mestu za zboljšanje žalostne usode revnejših slojev.

### Letos in lani.

Finančni minister je postavil v proračun za leto 1922 509 in pol milijona dinarjev in 1 milijardo 270 in pol milijona kron. Letošnji proračun fin. ministra prekaša lanskega za 103 in pol milijona dinarjev in 85 milijonov kron. (Omeniti moramo, da se vodi ta proračun v dinarjih za Srbijo, v kronah pa za kraje tostran Save ali takozvani "prečanski" svet, ki se je združil s Srbijo po ujedinjenju SHS-plemen.

Ministrstvo var. ima v proračunu 51 milijonov in pol dinarjev in 120 milijonov K. Letošnji proračun je večji od lanskega za 44 in pol milijona dinarjev in 90 milijonov kron.

Prosvetni minister zahteva za leto 1922 268 in pol milijona dinarjev in 766 in pol milijona K. Potrošil bo 200 milijonov dinarjev in 397 in pol milijona kron več nego lani.

Ministrstvo za notranja dela ima v proračunu 51,710,420 dinarjev in pa 345,340,867 kron. Letošnji proračun tega ministrstva presega lanskega za 36 milijonov dinarjev ter 251 mil. K.

Zunanji minister ima v proračunu 25 milijonov, za 11 in pol milijona več kot lani; pa smo izgubili v tem letu: Baroš, Skader in bajski trikot.

Samo za inozemske poslanike ali diplomate ima zunanje ministrstvo v proračunu 34,312,197 dinarjev in je v tem prekosilo lanske izdatke za 25 milijonov dinarjev.

Ministrstvo za agrarno reformo pa bi 55,514,979 dinarjev, kar presega lansko svoto za 11 in pol milijona dinarjev.

Ministrstvo za izenačenje zakonov je ustanovljeno na novo in ima za razširjanje centralizma v proračunu svoto 907,540 dinarjev.

Ravnokar navedene številke nudi jo natančen dokaz, kako gospodari — vlada, v katero se se vrinili samostojni bojovníki za staro pravdo.

Državni proračun se torej od lanskega ni nikjer zmanjšal, pač pa še povišal za milijonske svote na račun preobloženih davkoplačevalcev.

Samostojni molčijo o proračunu — kot grob. Ze vedo zakaj!

### Gospod Urek

se jezi na naše liste, ker ga napadajo. Gospodu uredniku je poslal celo grozljivo pismo. Torej Urek misli, da se mu godi krivica in da je on sam dostojen. Imeti mora samo slab spomin, da ne ve več, kakšne surovosti je že sam napisal v "Kmetijski list." slučajno imam nekaj števil tega list.

Kakal odgovora, ampak nas je takoj peljal v cerkev sv. Katarine, iz nje pa v njene podzemeljske prostore. Po 13 stopnicah smo prišli v z belim marmorjem in rdečim damastom preoblečeno, 12 m dolgo, 4 m široko in 3 m visoko duplino, ki jo čarobno razsvetljuje 32 noč in dan gorečih dragocenih svetilk. Takoj pri vhodu na levo je v okroglasti dolbini oltarček; izpod nize tega oltarčka pa visi vedno gorečih svetilk, ki pod njimi ležečo, v tla vdolano veliko marmornato belo zvezdo čudovito lepo in milo razsvetljujejo. V srebrnem pasu ali obrobu te zvezde, od katerega odsevajo žarki na vse strani, berem besede: Hic de virgine Maria Jesus Christus natus est: t. j.: Tukaj je bil rojen iz Device Marije Jezus Kristus!

Drugi bralec, misli si, da si ti na tem svetem mestu in da z lastnimi očmi gledaš in bereš te besede in se prav posebno prvo besedico: "hic — tukaj!" Tukaj, ravno tukaj je bil rojen Kristus, sin božji! Gotovo, gledal bi in gledal, strmel bi in se čudil, toda ne dolgo! Zgodilo bi se ti, kakor se je zgodilo meni in vsem mojim sopotnikom: neka notranja moč sili človeka na kolena, da si ta le "hic —

tukaj" ogleda bližje in natančneje: sili ga še naprej, da se skloni se globlje in vrže na zemljo ter poljubi svet kraj in to besedo "hic — tukaj." — Solze občudovanja in vroče hvaležnosti mu zalivajo oči, ko zre v to čudno besedico in razmišlja o njenem pomenu. Tukaj, da, tukaj se je pokazala ljubezen božja v podobi Deteta: tukaj so se izpolnile prerokbe in napovedovanja starih očakov in prerokov o prihodnjem Mesiju. Tukaj je "beseda meso postala" in se je prikazala lue sveta; tukaj se je začel boj proti grehu in peklju in se je začelo odrešenje vsega človeštva. Tukaj je bilo Dete rojeno, v plenice povito in v jaslice položeno; tukaj je občudoval sv. Jožef največjo skrivnost ljubezni božje in je Marija kazala Zveličarja sveta presrečnim pastircem in Modrim iz Jutrova dežele. Tu sem se je slišalo angelško petje: Gloria in exelsis Deo; tukaj so pastirci klečali in molili in so Trije Kralji darovali miro, kadilo in čisto zlato.

Toda nocoj dalje opisovati počutkov svoje osrečene duše tisti večer, ampak le povem, da tisto noč nisem počival v sladkem spanju, ampak v sladkih sanjah, sloneč na južnem o-

knu proti — kakih 20 minut oddaljeno — planjavam, nekdanji posesti bogatega pradede Davidovega in Marijinega, Boca in žene njegove Rute, torej proti onim pašnikom, na katerih so slišali pastirji, bedeci na polnočnih stražah pri svoji čredi, angelovo oznako: "Ne bojte se, zakaj glejte, oznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem! In to vam bodi znamenje: naš bote Dete v plenice povito in v jaslice položeno. Da, počival sem v sladkih sanjah o prvi božični noči, o jaslicah, o angelškem petju in pastirskem veselju ter o veliki zvezdi. O polnoči je v rojstni votlini Zveličarjevi maševal novomašnik g. Senk iz Jezerskega nekdanje Koroške ter pri tej priliki obhajal tudi svojega očeta, dobroznanelega in priljubljenega gostitelja posebnih čeških hribovcev ali turistov. Ob starih zjutraj sem zamogel tudi jaz opraviti tam sv. daritev, ki sem jo služil za se in za svoje ljube učence in dijake ter za vse dobre starše in vrle vzgojitelje, učitelje in katehete, ki jim je in še bo božje Dete izročilo v izrejo in odgojo našo ljubo slovensko mladino.

Drugi dan, praznik Marijinega rojstva, sem si natančneje ogledal še druge dele podzemskih prostorov cerkve Matere Božje in sv. Katarine. — Kake tri metre od prej opisane marmornate zvezde, zaznamujoče mesto rojstva Gospodovega, se kaže kraj, kjer so stale jaslice, in tam blizu stoji tudi oltar sv. Treh Kraljev. Iz te votline naprej se pride še v druge podzemске prostore in sicer v kapelo sv. Jožefa, k oltarju Nedožnih otročičev, h grobovom sv. Evzebija, sv. Pavla in njene hčerke Evstohium in nazadnje k oltarju in v celico našega rojaka sv. Hieronima, ki je tu notri 37 let molil, premišljeval in sv. pismo prestavljal.

Razven nedelje in četrta se obhaja po teh podzemskih prostorih procesija vsak dan ob starih popoldne in se poje pri rojstnem mestu Gospodovem: "Bethlehem, glej, v tej mali zemski votlini je bil rojen stvarnik nebes; tukaj je bil v plenice zaviti, tukaj položen v jasli, tukaj so ga videli pastirji, tukaj ga je pokazala zvezda, tukaj so ga molili Modri, tukaj so ga opevali angeli rekoč: slava Bogu na višavah!" Procesijo končajo v cerkvi sv. Katarine z lavretanskimi litanijami.